

## Predikan 11 mars 2018 Livets bröd Midfastosöndagen Joh. 6: 1 - 15

---

*Sedan för Jesus över till andra sidan av Galileiska sjön, eller Tiberiassjön. Mycket folk följde efter, därför att de såg de tecken han gjorde genom att bota de sjuka. Och Jesus gick upp på berget och satte sig där med sina lärjungar. Det var strax före judarnas påskhögtid.*

*När Jesus lyfte blicken och såg att så mycket folk var på väg till honom sade han till Filippos: "Var skall vi köpa bröd så att alla dessa får något att äta?" Det sade han för att pröva Filippos, själv visste han vad han skulle göra. Filippos svarade: "Det räcker inte med bröd för tvåhundra denarer, om de skall få en bit var." En av lärjungarna, Simon Petrus bror Andreas, sade: "Här är en pojke som har fem kornbröd och två fiskar. Men vad förstår det till så många?" Jesus sade: "Låt folket slå sig ner." Det var gott om gräs på den platsen. Och de slog sig ner – det var omkring fem tusen män. Jesus tog brödet, tackade Gud och delade ut åt dem som låg där, och likaså av fiskarna så mycket de ville ha. När de hade ätit sig mätta sade han till lärjungarna: "Saml ihop bitarna som har blivit över, så att ingenting förfars." De samlade ihop dem och fyllde tolv korgar med de bitar av de fem kornbröden som hade blivit över när de ätit.*

*Då människorna såg vilket tecken han hade gjort sade de: "Detta måste vara Profeten som skall komma hit till världen." Men Jesus, som förstod att de tänkte tvinga honom med sig för att göra honom till kung, drog sig undan till berget igen, i ensamhet.*

---

Alla som är på resa eller på vandring vet att det finns inget bättre och kanske inte heller något viktigare än att då och då ta ett *mellanmål vid en rastplats*. Många kan berätta om det underbara i att sätta sig vid en fjällbäck med utsikt över vidder och berg, ta fram den medhavda matsäcken eller trangia-köket och tillreda något enkelt som blir gastronomiskt gott. För egen del har jag aldrig fjällvandrat så jag vet inte vad de pratar om... men det kan också handla om en långpromenad i Hagaparken, nära där jag bor. Stanna till vid Koppartälten eller ännu hellre det mysiga fiket vid Vasaslätten och köpa sig en baguette och något gott att dricka, slå sig ner och njuta av de fantastiska träden, Brunnsviken och alla människor.

Ett *mellanmål vid en rastplats* slår det mesta.

Midfastosöndagen utgör, inte bara med sitt tema; Livets Bröd, en hel söndag som är som ett mellanmål. I den långa fastan med alla sina olika delmål; *kärlekens väg, prövningens stund, kampen mot ondskan* osv. är det dags för ett mellanmål. En söndag längs kärlekens väg. En söndag då vi får stanna upp, fylla på och sedan ta oss vidare.

*Ett mellanmål vid en rastplats.*

Det var väl det de var med om den där gången nedanför sjön. Många var nyfikna på honom, följde efter, ville se om ryktet om honom höll måttet. Efter ett visst vandrande var det så dags för ett mellanmål. Inget märkvärdigt med det. Men många är vi som kan tycka att sättet på vilket så många människor fick sitt mellanmål är ytterst märkvärdigt, men som vi hörde från andra Kungaboken så hade det hänt förut i deras historia. Men visst är det en märklig och spännande berättelse om vi bortser från hindrande vetenskapliga detaljer som att det är omöjligt att 5000 kunde äta sig mätta på fem bröd och två fiskar... visst är det spännande och fascinerande att se hur *många fick ut mycket av lite*. Den här berättelsen rymmer många tolkningar, det finns flera kända och kanske okända symboler att förhålla sig till.

När de samlade ihop det som blev över så fyllde man 12 korgar. När Israeliterna blev bofasta i Kanaans land delades området in i tolv delar, tolv stammar. Utgångspunkten var patriarken Jakobs tolv söner, dem känner ni väl till? Ruben, Simeon, Levi, Juda, Dan, Naftali, Gad, Aser, Isaskar, Sebulon, Josef och Benjamin. Som barn lärde jag mig rabbla dessa utantill och för det fick jag 10 kr av pappa pastorn, fråga mig inte varför... men de sitter där och väcker ni mig mitt i natten så kan jag rabbla dem omgående. Nog om detta märkliga och tillbaka till siffran 12; Jesu lärjungar var 12, årets månader är 12 och ett dussin är ett vanligt och viktigt mått.

En annan, lite oprövad, teori kring siffersymboliken i texten handlar om det de åt sig mätta av; fem bröd och två fiskar. Jag ställde frågan för tre år sedan då jag predikade och ställer den igen: Kan det vara så att denna berättelse är en ytterst tidig förlaga till den moderna 5:2-dieten. Det hade inte forskats på detta då och kommer troligen inte göras nu heller. Men siffermystiken är lite rolig.

Berättelsen rymmer hursomhelst ett antal symboler och ger flera tolkningsmöjligheter.

Jag har i ett antal, nästintill otal, predikningar påmint om värdet av att försöka komma bakom berättelsen för att hitta den underliggande berättelsen där den står att finna. Det är ju inte så att varje berättelse i bibeln har ett överförbart värde i vår tid. Men då och då och inte minst i evangelierna hittar vi berättelser som är mer och annat än berättad historia, berättelser som rymmer något angeläget, något underliggande.

I det här fallet handlar det om att tillåta sig att inte fastna i eller tvingas tro på att det verkligen skedde, det som beskrivs; 5 bröd och 2 fiskar räckte för att göra 5000 män mätta. Och att när de sedan samlade ihop det som blev över så fyllde de 12 korgar.

Målet är att komma ifrån det alltför underliga och komma fram till det underliggande budskapet. Ett budskap som kan finnas där och som då handlar både om det begripliga och det obegripliga. Ett budskap som vi kanske aldrig hade fått upp ögonen för om inte berättelsen hade varit så märklig.

Det märkliga lockar oss och kan hjälpa oss att se det angelägna som inte behöver vara så märkvärdigt.

Jag hittar två angelägenheter i, och bakom, berättelsen.

Den första handlar om värdet av att stanna upp för ett *mellanmål vid en rastplats*.

Den andra handlar om att det är fascinerande när *många kan få ut mycket av lite*.

Att vara kyrka och församling i Vällingby är att erbjuda ett *mellanmål vid en rastplats* och det är ett sammanhang där *många kan få ut mycket av lite*.

Varje vardag kommer ett 50-tal mer eller mindre vinddrivna medborgare till kyrkan för att få en tallrik gröt eller fil, två smörgåsar, en ägghalva och en kopp te. I fredags var det 68 gäster. Lägg därtill att Hemköp skänker en mängd bröd var och varannan dag och när dagen är slut så blir det många gånger 12 korgar över. Eller i bästa och vanligaste fall finns det inget alls, för tolv personer har tagit med sig varsin påse med bröd för dagen som kommer. I fredags lämnade Andrej kaféet med en hel säck bröd och när han sa Hej då, pekade han på säcken och sa ”det är till fåglarna”.

Värme och gemenskap är också gratis.

Gratis är ett ord med sina rötter i grekiskans *Xaris* och latinets *Gratia*, ord som också och framförallt betyder Nåd. Kanske ett av de vackraste ord som finns.

Kyrkan som en nådens rastplats med enkla nödvändiga mellanmål där många kan få mycket av lite.

Att finnas med i ett sammanhang som är större än familj och arbetsplats, att kunna känna tillhörighet med människor som man inte väljer men som väljer samma sammanhang som en själv, att få ge av sin tid, sina pengar, sina böner till något som inte först och främst stärker

det egna jaget, egot, utan stärker kollektivet, helheten. Att ha tillgång till ett rum som det här...

Det handlar det om att vara kyrka och församling. I detta handlar det givetvis också om tro, att upptäcka och uppleva att vi människor hör samman inte bara med varandra utan också med detta något som är större, men ändå mitt i, detta något som vi kallar Gud som alltid är större... större än varje beskrivning, varje upplevelse, varje tro.

Detta något som vi kallar Gud som kanske rent av finns och är till utanför våra uppfattningar och utanför vårt behov av tro, religion, ordning och reda, trygghet. Detta något som vi kallar Gud som *är...* oavsett allt annat men också i allt annat. Inom filosofin kallas det *panenteism*, och när jag skrev det ordet så ville ordbehandlingsprogrammet att jag skulle ändra till panteism men icke... panteism handlar om att Gud är i allt, *pan-en-teism* handlar om att Gud är i allt levande och dessutom håller allt levande i sin hand, i sin omvårdnad. Gud som alltid är större, som inte känner eller sätter gränser!

När vi som kyrka söker begrepp för att omfatta detta oerhörda, söker mötesplatser för att upptäcka vidden och bredden så behöver vi forma och formulera detta på ett eller annat sätt. På sätt som är mer begripliga och handfasta och som inte nödvändigtvis behöver så många ord.

Det starkaste sättet kan nog vara nattvarden, där vi slipper orden i någon mån, där vi lutar oss mot det igenkännbara, det vanliga, mat och dryck, bröd och vin, samtidigt som vi möter det ousägliga, det obegripliga, det mystiska.

Nattvarden är att stanna upp för ett *mellanmål vid en rastplats* för att sedan gå vidare med ny kraft.

Nattvarden är berättelsen om att *många kan få ut mycket av lite*.

Det går alltid att bryta brödet lite till så att fler ska få och då vi doppar brödet i bägaren så räcker vinet längre.

Nattvarden är gratis, den är nåd.

Nåd, det där lilla ordet som rymmer allt.

I vår strävan efter att hitta ord och beskrivningar på allt och överträffa varandra i begåvning och ordriktedom kan det vara viktigt att då och då minimera, att hitta det lilla för det stora.

Nåd är ett litet ord, nåd är upprättelse och tillit, nåd är stort.

Nåd är berättelsen om ett mellanmål vid en rastplats och att många kan få mycket av lite.

*Svårt att hitta orden,  
spanar upp mot himlen, gräver i jorden  
Måste nå en mening,  
som håller allt ihop, som nån slags rening  
Behöver inte många,  
hellre några få, ord som kan fånga  
Ord som kan ge råd,  
eller ännu hellre ord som ger... Nåd!*

Amen

---

Solosång

*Nåd*

text o musik Svante Zettergren